

the export sector of the national economy; increasing competitiveness of domestic manufacturers, especially concerning technically sophisticated products; cooperation with the technically advanced countries, implementation of scientific and technological advances in production ; financing of intellectual property; providing support for domestic producers to enter the market of EU countries by creating of export credit agencies; wide attraction of foreign capital, creating an economically attractive environment for investments in country's economy and its enterprises; functioning of credit and export insurance mechanisms involving state and providing state guarantees commitments on export credits etc.

However, it should be mentioned that Ukraine on her way to be equal partner with the European and other countries of the world, starts changing its image of raw materials exporter to image of the competitive manufacturer and exporter of finished products.

References

1. Офіційний сайт порталу новин «Українська правда», Підсумки двох місяців ЗВТ з Євросоюзом від 25 вересня 2014 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2014/09/25/7026298/>
2. The Forecast of Economic and Social Development of Ukraine for 2016- 2019 years [Electronic resource] – Access mode: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=en-GB&id=e6b1a6c2-016b-4c37-8873-e482487c6731>
3. Ходорович О. С. Розвиток зовнішньоекономічних операцій та шляхи її удосконалення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/25_WP_2010/Economics/71141.doc.htm

ПРИМАЧЕНКО І. Ф.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент

ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИМОНОПОЛЬНО- КОНКУРЕНТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

В останні роки при аналізі роботи Антимонопольного комітету України в контексті формування конкурентного середовища все відчутніше ставиться питання про ефективність його діяльності [1], те, що українське законодавство у сфері регулювання монополізму є не досить досконалим [2, с. 14]. Антимонопольний комітет України як державний орган із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, повинен забезпечувати ефективне функціонування системи правових норм,

що встановлюють основні засади захисту конкуренції, а його основним завданням є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики України. Антимонопольно-конкурентна політика української держави є ключовим елементом підвищення конкурентоспроможності вітчизняних компаній у будь-яких сферах економіки, а її головна проблема — недосконалість системи державного управління в цілому [3, с. 84–85].

Покращання антимонопольно-конкурентного регулювання може бути досягнуте, перш за все, за умов скорочення масштабів тіньової економіки та корупції.

За даними департаменту економічної стратегії та макроекономічного прогнозування Мінекономіки України, у січні-вересні 2015 р. рівень тіньової економіки склав 40 % від обсягу офіційного ВВП, мало місце деяке зменшення рівня тіньової економіки та одночасно залишався високим рівень корумпованості — за даними рейтингу «Індекс сприйняття корупції 2014», за рівнем корупції Україна посідає 142 місце із 174 країн [4, с. 3–4, 11].

Іншим напрямом покращання регулювання може слугувати зменшення кількості державних органів регулювання й контролю за діяльністю монополій при одночасному підвищенні їх відповідальності за прийняті рішення, за умов чіткого розподілу функцій між різними контролюючими структурами. Обов'язковим має бути безумовне приведення вітчизняної законодавчої бази відповідно до норм міжнародного права.

Аналіз діяльності Антимонопольного комітету України за останні роки дає підстави стверджувати наступне (табл.).

Таблиця

Діяльність Антимонопольного комітету України у період з 2010 по 2015 рр.*

	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Прийнято заяв/звернень про порушення у сфері захисту конкуренції	5378	5051	6391	7902	4525	5048
Кількість припинених порушень законодавства	3271	4488	5820	7704	5341	4523
Сума накладених штрафів (млн. грн.)	27,1	43,5	814,7	744,0	99,3	339,0
Реально стягнуто штрафів (млн. грн.)	34,9	22,0	40,0	47,4	29,8	30,5

*Джерело: Річні звіти Антимонопольного комітету України за відповідні роки

Перші дві позиції показують, що кількість заяв та звернень щодо порушень у сфері захисту конкуренції, що подавались до Антимонопольного комітету протягом перших чотирьох років, зростала, кількість припинених правопорушень збільшувалася.

У 2014 р. маємо зниження показників по усім позиціям, що пов'язано з анексією Автономної Республіки Крим та тимчасовою втратою контролю за частиною території Донецької і Луганської областей з боку центральної влади. У 2015 р. кількість прийнятих заяв/звернень знову зросла, хоча кількість припинених порушень законодавства зменшилася.

Дві наступні позиції в цей час демонструють дещо іншу динаміку. При різкому збільшенні обсягів накладених штрафів — з 27,1 млн грн. у 2010 р. до 814,7 млн грн. у 2012 р. та 744,0 млн грн. у 2013 р., — неспівмірною є реальна величина стягнутих коштів — з 34,9 млн грн. у 2010 р. до 40,0 млн грн. та 47,4 млн грн. відповідно у 2012–2013 рр. Це дає підстави вважати, що діяльність Антимонопольного комітету України є недостатньо ефективною.

На таку думку наштовхують і наступні офіційні дані. Як свідчать розміри видатків на функціонування самого комітету, за загальним та спеціальним фондами з Держбюджету України (після внесених змін) в 2010 р. становили 54992,1 тис. грн.; в 2011 р. — 64817,1 тис. грн.; в 2012 р. вони становили — 63859,5 тис. грн., а в 2013 р. — 71994,2 тис. грн. З наведених даних видно, що вони значно вищі, ніж сумарний результат реально стягнутих штрафів і загальної суми власних надходжень, отриманих від надання послуг бюджетними організаціями згідно з законодавством.

Як свідчать офіційні дані Річних звітів Антимонопольного комітету України вказаного періоду, розмір економічного ефекту щорічно зростає: з 117,2 млн. грн. у 2010 р. до 489,0 млн. грн. у 2011 р.; до 1300 млн. грн. у 2012 р.; до 3100 млн. грн. у 2013 р. Ріст досить значний, але він не привів до автоматичного поліпшення конкурентного середовища у вітчизняній економіці.

Таким чином, проведений аналіз декількох напрямів діяльності Антимонопольного комітету України та державних видатків на його утримання показує неефективність діяльності цього важливого органу державної влади в нинішньому виді і необхідність кардинальної перебудови його діяльності.

Список використаних джерел

1. Кантур К. С. Роль Антимонопольного комітету України в розвитку конкуренції / К. С. Кантур // Теорія та практика державного управління. – Вип. 2 (45) – 2014. – С. 1–9.
2. Щокін Р. Г. Актуальні проблеми антимонопольного законодавства України / Р. Г. Щокін // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2014. – № 12. – Т. 2. – С. 14–17.
3. Журик Ю. В. Актуальні питання антимонопольно-конкурентного законодавства України / Ю. В. Журик // Вісник господарського судочинства. – 2010. – № 6. – С. 82–87.

4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Тенденції тіньової економіки в Україні. 9 місяців 2015 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=c384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiiEkononomiki>. – Назва заголовку з екрану.

ШТУЦА В. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ

Світова практика підтверджує, що інновації займають провідне місце в економіці розвинених країн. Вони сприяють зростанню конкурентоспроможності економіки, забезпечують оптимізацію її структури. Крім цього, інновації надають можливість для залучення зовнішніх фінансових ресурсів для розвитку провідних секторів економіки країни.

Зростання економік провідних країн світу (наприклад, США, ЄС, Японії) обумовлено у першу чергу активним розвитком наукомістких галузей, здійснення діяльності щодо розробки та впровадження різних інновацій. Без їх застосування жодна економічна система не досягне стійкої рівноваги, що є необхідним для розвитку національної економіки.

Для інноваційної діяльності важливу роль відіграють державне фінансування та відповідне управління процесами, які безпосередньо з нею пов'язані. При ринковій економіці інновації повинні мати декілька джерел фінансування — не тільки державний бюджету, але й інші. В умовах кризового стану економіки з бюджету держави мають фінансуватися лише найбільші та найважливіші інноваційні проекти, які мають вплив на розвиток економіки країни в цілому. З метою вдосконалення фінансування таких проектів у державному бюджеті доцільно виділити окремі кошти, які будуть спрямовані безпосередньо для фінансування високоефективних інновацій.

Впровадження державного регулювання економічних, а також інноваційних процесів в країні є головною передумовою для ефективного розвитку інноваційної діяльності в умовах ринкової економіки. Необхідно ретельно координувати діяльність всіх учасників, які беруть участь в таких процесах, використовуючи всі важелі які є у ринковій економіки. Це можливо реалізувати шляхом зменшення кредитних ставок банків, залучення фінансових ресурсів з недержавного сектора.